

РЕШЕНИЕ

№ 58

гр. Елин Пелин, 18.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ЕЛИН ПЕЛИН, III СЪСТАВ ГРАЖДАНСКИ ДЕЛА, в публично заседание на единадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Катя Н. Велисеева

при участието на секретаря Любка Ян. Костова
като разгледа докладваното от Катя Н. Велисеева Гражданско дело № 20241820100073 по описа за 2024 година

Предявени са установителни иски с правна квалификация чл. 422, ал. 1 ГПК 1 вр. чл. 415, ал. 1 ГПК вр. 1 вр.чл.79, ал.1 от ЗЗД вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ, вр. чл. 9 ЗПК за признаване за установено между страните, че ответникът Ц. Г. В. дължи на ищеца „ПРОФИ КРЕДИТ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД сумата **1024,16 лв.**, представляваща неизплатена главница по Договор за револвиращ заем №1008358394 от 08.11.2010 г., ведно със законна лихва от 03.10.2023 г. до окончателното ѝ изплащане, сумата **179,04 лева** възнаградителна лихва за периода 23.12.2013 г. до 23.07.2014 г., сумата **657,33 лева** обезщетение за забава в размер на законната лихва за периода 23.07.2014 г. до 28.09.2023 г. , за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК по ч.гр.д. № 1194/2023 г. по описа на РС Елин Пелин, пети граждански състав.

Ищецът твърди, че вземанията произтичат от сключен с ответника при Общи условия Договор за револвиращ заем №1008358394 от 08.11.2010 г. , по силата на който на ответника е преведена сума в размер на 2000 лева на 09.11.2010 г. по посочена от нея банкова сметка. Ответникът е поел задължение да върне отпуснатия заем в срок от 36 месеца посредством заплащането на равни месечни вноски всяка в размер на 164,00 лева с падежна дата 23-то число на месеца. Посочва, че съгласно чл. 5 от договора, когато длъжникът заплати шест месечни последователни вноски по заема кредиторът се задължава да предостави на клиента револвиране на кредита като в изпълнение на това си задължение на 22.11.2012 г. е превел по банковата сметка на ответника сумата от 1377 лева. Поддържа, че въз основа на молба за частично предсрочно погасяване от страна на ответника на 20.12.2013 г. е сключено допълнително споразумение при частично предсрочно погасяване със сумата 1376,88 лева и е изготвен нов погасителен план, според който срокът на договора от 60 месеца е намален на 44 месеца. Съгласно договора длъжникът се е съгласил да заплати възнаграждение за изтегления кредит, което е разсрочено във времето и се погасява в рамките на погасителния план. Сочи, че по договора е останало незаплатено възнаграждение в размер на 179,04 лева за периода 23.12.2013 г. до 23.07.2014 г. С изтичане срока на договора е настъпил падежа на всички 36 вноски и задължението е станало изискуемо в пълен размер. Съгласно чл. 12, ал. 1

от ОУ в случай, че клиентът просрочи плащането на месечна вноска кредиторът начислява лихва за забава в размер на ОЛП+10% годишно, изчислена за всеки ден забава върху размера на просроченото плащане, поради което претендира законна лихва в размер на 657,33 лева за периода 23.07.2014 г. до 28.09.2023 г., както и законна лихва от датата на депозирание на заявлението по чл. 410 ГПК в съда. Счита, че договорът отговаря изцяло на нормативно установените изисквания към момента на сключването му, а именно разпоредбите на отменения ЗПК. Претендира присъждането на разноски.

В срока по чл. 131 ГПК по делото е депозиран отговор на исковата молба, в който са изложени доводи за неоснователност и недоказаност на исковите. Ответникът счита договора за револвиращ заем за недействителен на основание чл. 22 ЗПК, редакция 12.05.2010 г. Твърди, че при сключването на договора не е получила преддоговорна информация, параметрите на кредита, погасителен план, както и копие на общите условия. Възразява при сключването на договора да се е съгласила за отпускането автоматично на револвинг, каквото не е предвидено и в общите условия по кредита. Поддържа, че е погасявала кредита в срок като е заплатила сума в общ размер 7297 лева при дължима главница от 2000 лева. Твърди, че година след погасяване на всичките 36 вноски е разбрала за автоматичния револвинг, който е върнала на 19.12.2013 г. като е била принудена да подпише молба за предсрочно погасяване и допълнително споразумение. Твърди, че в следствие на депозирана до ищцовото дружество жалба е била уведомена, че считано от 11.03.2014 г. договорът е прекратен. Счита, че като потребител клаузите на договора за годишния процент на разходите и годишния лихвен процент са неравноправни по смисъла на ЗЗП и обуславят недействителност на договора за заем. Твърди, че тези две клаузи водят до драстично и явно несъответствие между правата и задълженията на търговеца и потребителя. Предвид изложеното счита, че дължи само чистата стойност по кредита, а именно получената сума от 2000 лева, която към датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК е погасена изцяло. Позицията се на изтекла в нейна полза погасителна давност. При условията на евентуалност прави възражение за прихващане с вземане за разноски в размер на 350,00 лева по гр. д №79448/2018 г. по описа на СРС, което има от ищеца и за което е издаден изпълнителен лист. Претендира присъждане на разноски за производството.

Съдът, като съобрази доводите на страните и обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Основателността на предявените искове предполага установяването на следните обстоятелства от страна на ищеца: възникването на валидно правоотношение по договор за револвиращ заем с твърдяното съдържание, вкл. и клаузата за автоматично револвиране, реалното предоставяне на договорената кредитна сума, размер на претендираните вземания, наличието в договора на валидни клаузи за възнаградителна лихва, ГПР и ГЛП, настъпването на условията за начисления по тези клаузи, изискуемостта на претендираните вземания. В тежест на ответника е да докаже погасяване на дълга на падежа, както и правопогасяващите си възражения.

От доказателствата по делото се установява, а и не е спорно между страните, че на 08.11.2010 г. са сключили Договор за револвиращ заем №1008358394, по силата на който кредиторът е предоставил 2000 лева на кредитополучателя чрез превод по банковата му сметка, а последният се е задължил да върне сумата в срок от 36 месеца при месечна вноска от 164,00 лв., ГПЛ 91,48% и ГПР 134,02 %. Установява се, че при сключването на договора е договорена сума на всеки револвинг в размер на 1377 лева, както и договорно възнаграждение за отпускане на всеки револвинг в размер на 2559,00 лева. Видно от приобщения погасителен план с дата 10.11.2010 г. падежите на месечните вноски са определени с първа дата 23.12.2010 г. и последна дата 23.11.2013 г., а общо дължимата по договора сума възлиза на 5904,00 лева.

Страните не спорят, че кредиторът е предоставил на ответника и сумата 1377,00 лева на 22.11.2012 г. С молба от 20.12.2013 г. заемополучателт е заявил желание да извърши частично предсрочно погасяване на задълженията си по договор №1008358394 със сумата

1377 лева, заплатена на 19.12.2023 г. Видно от приобщеното допълнително споразумение от 20.12.2013 г. при частично погасяване на договор за потребителски кредит №1008358394 след погасяване на всички изискуеми задължения по договора, в случай че има такива и приспадане на остатъка от платената при частични погасяване сума, общият размер на задължението по договора се променя от 9910,18 лева на 7280,20 лева.

Съгласно представеното от ищеца и прието по делото извлечение по сметка към договор за потребителски кредит №1008358394 към 22.01.2024 г. по кредита са погасени общо 36 вноски, включващи главница и лихва на обща стойност 5904,00 лева, като са останали незаплатени погасителни вноски за периода 23.12.2013 г. -23.07.2014 г. чиято обща стойност възлиза на 1312,00 лева. Задълженията по договора са станали изискуеми при настъпил краен падеж на всички вноски на 23.07.2014 г. Ищецът признава, че общата платена сума по договора възлиза на 7297,00 лева, а остатъчното задължение в размер на 1860,53 лева.

Съгласно правната теория револвиращият кредит /заем/ е възобновяем банков кредит в рамките на предварително уговорена кредитна линия. Следователно договорът за револвиращ заем е вид банков кредит, т.е. банкова сделка, а по силата на чл. 1, ал. 1, т. 7 ТЗ банковите сделки са абсолютни търговски сделки. В случая представения договор, въпреки наименованието му, няма характеристиките на договор за револвиращ кредит, а и е недопустимо да се сключва такъв договор от небанкова институция, каквато безспорно е ищцовото дружество. Регламентацията на договора за кредит се съдържа в Търговския закон, в Закона за кредитните институции /ЗКИ/ и в специалния Закон за потребителския кредит /ЗПК/, поради което разпоредбите на същите следва да бъдат съобразени и при договора за револвиращ заем. Договорът за револвиращ заем има характера на договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 ЗПК в приложимата редакция. Съгласно легалното определение в ал. 1 на посочената разпоредба от този закон договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при които потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне. Съгласно чл. 24 ЗПК за договора за потребителски кредит се прилагат и чл. 143 - 148 от Закона за защита на потребителите.

Като потребител ответникът разполага със защитата срещу неравноправни клаузи, предвидена в Глава VI на ЗЗП, за които съдът следи служебно. По отношение задължението на националния съд да преценява служебно неравноправния характер на договорните клаузи, включени в потребителските договори е налице категорично установена съдебна практика (решение № 23 от 07.07.2016 г. по т.д. № 3686 по описа за 2014 г., ВКС, ТК, I т.о.), която задължава първоинстанционният и въззивният съд да следят служебно за наличие по делото на фактически и/или правни обстоятелства, обуславящи неравноправност на клауза/и в потребителския договор и да се произнасят, независимо дали страните са навели такива възражения или не, като служебното начало следва да се приложи и при преценка дали клаузите на договора са нищожни - т. 1 и т. 3 от Тълкувателно решение № 1/09.12.2013 г. по тълк. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС;

В Закона за защита на потребителите и по-конкретно в чл. 143 от същия е дадено определение на понятието "неравноправна клауза" в договор с потребител, а именно - всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравноправие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, като различните хипотези на неравноправни уговорки са неизчерпателно изброени в 20 точки от посочената разпоредба. Според чл. 146, ал. 1 ЗЗП неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако не са уговорени индивидуално, като в алинея 2 от същата разпоредба е посочено, че не са индивидуално уговорени клаузите, които са били изготвени предварително и поради това потребителят не е имал възможност да влияе върху

съдържанието им особено в случаите на договор при общи условия. Такова разрешение е дадено и в Директива 93/13/ЕИО. Според чл. 3 от Директивата неравноправни клаузи са договорни клаузи, които не са индивидуално договорени и които въпреки изискванията за добросъвестност създават в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между правата и задълженията, произтичащи от договора; не се счита за индивидуално договорена клауза, която е съставена предварително и следователно потребителят не е имал възможност да влияе на нейното съдържание. Фактът, че някои аспекти от дадена клауза или някоя отделна клауза са индивидуално договорени, не изключва приложението на чл. 3 от Директивата към останалата част на договора, ако общата преценка на договора сочи, че той е договор с общи условия. Когато продавач или доставчик твърди, че клауза от договор с общи условия е договорена индивидуално, неговата е доказателствената тежест да установи този факт.

В случая е видно, а и не се спори от ищеца, че договорът за револвиращ заем е сключен при Общи условия, т.е. при предварително определени от страна на ищеца договорни клаузи. Доколкото самият договор е бланков, съдът намира, че същият не е бил предмет на предварително договаряне между страните, от което следва извод, че ответникът не е имал възможност да влияе върху съдържанието му. В случая е бил подписан страндартизиран бланков формуляр, чието съдържание е предварително изготвено от самия ищец.

По делото липсват доказателства, че уговорените в раздел VI параметри на одобрения револвиращ заем (размер на сума за изплащане при револвинг, договорено възнаграждение при револвинг, обща сума на револвинга и годишен процент на разходите) са били съгласувани и индивидуално уговорени с ответника. Самият начин на сключване на договора регламентиран в т. 2.1. - т. 2.3. от ОУ, изключва възможността за индивидуално договаряне на параметрите в раздел VI на договора, тъй като тези параметри се попълват от кредитора след одобрение на кредита, с което договорът се счита за сключен. Доколкото към момента на подписване на договора за револвиращ заем от страна на ответника - полето в раздел VI "Параметри на одобрения револвиращ заем" е останало непопълнено, то съдът приема, че ответникът не е бил информиран предварително за пълните параметри на предоставения му заем, каквото е изискването на чл. 11 ЗПК, и съответно не е имал възможност да изрази информирано съгласие с по-късно попълнените такива от представител на ищеца, съгласно които общото задължение по договора възлиза на сумата 5904,00 лева.

Следователно, начинът на сключване на процесния договор е поставил в изключително неблагоприятно положение потребителя спрямо търговеца, което противоречи на добросъвестността и запълва изцяло диспозицията на разпоредбата на чл. 143 ЗЗП, приложима с оглед препращането на чл. 24 ЗПК. Потребителят е узнал точните размери на лихвените проценти и общо дължимата сума едва при получаване на договора с попълнено поле на раздел VI и дори и да е възразил срещу тях, то съгласно ОУ договорът вече е сключен и заемната сума е предоставена. Доколкото разпоредбата на чл. 11, ал.1, т.10 ЗПК поставя изрично изискване да се посочи годишния процент на разходите и общата сума дължима от потребителя, като задължителни реквизити на договора за потребителски кредит, по който параметри потребителят следва да е изразил съгласието си, да са му предоставени и той да е запознат с тях преди сключване на договора, то съдът приема, че ДРЗ е недействителен по смисъла на чл. 22 ЗПК.

Отделно от горното следва да се посочи, че клаузите на ДРЗ, уреждащи годишния процент на разходите и годишен лихвен процент са неравноправни по смисъла на ЗЗП и обуславят недействителност на договора за заем и на това основание. Клаузата за ГПР и годишен лихвен процент водят до драстично, явно неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя, с оглед размера на получения заем /2000 лева/ и сумата подлежаща на връщане преди първия револвинг /5904,00 лева/, надвишаваща почти три пъти отпуснатия кредит, което само по себе си нарушава изискването за добросъвестност при осъществяване на принципа на договорна свобода и използване на

икономически по-силното положение на търговеца при сключването на такъв вид договори. По делото не се събраха доказателства тези клаузи от ДРЗ да са били индивидуално уговорени. Ето защо, при установени в процесния ДРЗ условия, поставени от кредитора в договора, отговарящи на понятието "неравноправна клауза по см. на чл. 143, ал. 1 ЗЗП, а именно посочените в чл. 143, т. 9 ЗЗП /налага на потребителя приемането на клаузи, с които той не е имал възможност да се запознае преди сключването на договора/ съдът ги намира за нищожни, влечащи след себе си и недействителност на целия договор, доколкото същия не би бил сключен без тях /размер на кредита, ГПР, ГЛП, общ размер на задължението и т. н. /.

Съгласно чл. 23 ЗЗП, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. По делото е безспорно установен фактът, че общият размер на извършените от ответника плащания по процесния договор за револвиращ заем възлизат на сумата от 7297,00 лева, която сума съществено надвишава чистата стойност на кредита от 2000 лв., поради и което искът за главница следва да се отхвърли.

С оглед недействителността на процесния договор то неоснователна се явява и претенциите за заплащане на възнаградителна лихва по договора в размер на 179,04 лева за периода 23.12.2013 г. до 23.07.2014 г.,. Като неоснователна следва да се отхвърли и исковата претенция за заплащане на обезщетение за забава предвид акцесорния ѝ характер.

При тези доводи съдът не следва да разглежда и направеното от ответника евентуално възражение за погасяване на претендираните от ищеца вземания по давност.

По разноските

В съответствие със задължителните тълкувателни разяснения на ТР №4/2013 г. на ВКС, ОСГТК, т. 12, съдът следва да се произнесе и по разпределението на отговорността за разноси в заповедното и исковото производство. При този изход на спора право на разноси се поражда в полза на ответника, който претендира такива за заплатено адвокатско възнаграждение съгласно представен списък по чл. 80 ГПК и договор за правна защита и съдействие с бл. №079117/01.02.2024 г. в размер на 600,00 лева, които следва да му се присъдят в цялост предвид размера и броя на предявените искове, а направеното от ищеца възражение с правно основание чл. 78, ал. 5 ГПК съдът намира за неоснователно.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от "ПРОФИ КРЕДИТ БЪЛГАРИЯ" ЕООД, ЕИК ....., със седалище и адрес на управление гр. София, бул. "България" № 49, бл. 53 Е, вх. В, искове с правна квалификация 422 ГПК вр.чл. 79, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ, чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, за признаване на установено, че Ц. Г. В. ЕГН ***** с адрес: с. Нови хан, общ. Елин Пелин, ул. „Лозенска планина“ №2 му дължи сумата **1024,16 лв.**, представляваща неизплатена главница по Договор за револвиращ заем №1008358394 от 08.11.2010 г., ведно със законна лихва от 03.10.2023 г. до окончателното ѝ изплащане, сумата **179,04 лева** възнаградителна лихва за периода 23.12.2013 г. до 23.07.2014 г., сумата **657,33 лева** обезщетение за забава в размер на законната лихва за периода 23.07.2014 г. до 28.09.2023 г. , за които суми е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК по ч.гр.д. №1194/2023 г. по описа на РС Елин Пелин, пети граждански състав като неоснователни.

ОСЪЖДА "ПРОФИ КРЕДИТ БЪЛГАРИЯ" ЕООД, ЕИК....., със седалище и адрес на управление гр. София, бул. "България" № 49, бл. 53 Е, вх. В да **заплати** на Ц. Г. В. ЕГН ***** с адрес: с. Нови хан, общ. Елин Пелин, ул. „Лозенска планина“ №2 на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата **600,00 лева** – разноси по делото за адвокатско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски окръжен съд в двуседмичен срок от

връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Елин Пелин: _____